

RP 39/2019 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 11 kap. 10 § i sjukförsäkringslagen och vissa andra lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att sjukförsäkringslagen, lagen om utkomstskydd för arbetslösa, barnbidragslagen, lagen om underhållsstöd och lagen om utkomststöd ändras. Syftet med propositionen är att de förbättringar av nedan nämnda inkomstöverföringar som ingår i regeringsprogrammet för statsminister Antti Rinnes regering genomförs.

De dagpenningsförmåner enligt sjukförsäkringslagen som betalas ut till minimibelopp höjs. Höjningen gäller minimibeloppet för sjuk- och föräldradagpenning samt specialvårdspenning. Enligt hänvisningsbestämmelsen i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner ska höjningen även gälla rehabiliteringspenningens minimibelopp.

Också grunddagpenningens belopp enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa höjs. Höjningen gäller utöver grunddagpenningen även arbetsmarknadsstödet som uppgår till ett lika stort belopp, och dessutom påverkar ändringen beloppet av den inkomstrelaterade dagpenningen samt beloppet av alterneringsersättningen enligt lagen om alterneringsledighet.

För att förbättra barnfamiljers ställning föreslås det att flerbarnsfamiljers barnbidrag höjs från och med det fjärde barnet. Det föreslås även att barnbidragets ensamförsörjartillägg höjs, likaså underhållsstödet. Lagen om utkomststöd ändras så, att även familjer som får utkomststöd kan dra nytta av höjningen om 10 euro av barnbidragets ensamförsörjartillägg.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2020.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
2 NULÄGE OCH BEDÖMNING AV NULÄGET	4
2.1 Dagpenningsförmåner och rehabiliteringspenning enligt sjukförsäkringslagen	4
2.2 Utkomstskydd för arbetslösa.....	5
2.3 Barnbidrag.....	6
2.4 Underhållsstöd	6
2.5 Utkomststöd	7
2.6 Bedömning av nuläget	7
<i>De tidigare nivåhöjningarna av minimibeloppen av förmånerna och huruvida grundskyddet är tillräckligt.....</i>	8
<i>Barnbidrag, barnbidragets ensamförsörjartillägg och underhållsstöd</i>	9
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	10
3.1 Allmänt	10
3.2 Alternativ	11
3.3 De viktigaste förslagen.....	11
<i>Höjning av dagpenningsförmånerna.....</i>	11
<i>Ändringar i barnbidrag och underhållsstöd</i>	12
<i>Ändringar i utkomststödet</i>	12
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	12
4.1 Ekonomiska konsekvenser.....	12
<i>Ändringarnas sammantagna effekt på den offentliga ekonomin</i>	13
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	15
4.3 Övriga samhälleliga konsekvenser.....	15
<i>Konsekvenser för medborgarnas ställning.....</i>	15
<i>Konsekvenser för jämställdheten mellan könen</i>	17
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	18
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial.....	18
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	18
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	18
DETALJMOTIVERING	20
1 LAGFÖRSLAG	20
1.1 Sjukförsäkringslagen.....	20
11 kap. Beloppet av dagpenningsförmånerna.....	20
1.2 Lagen om utkomstskydd för arbetslösa	20
6 kap. Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet	20
14 kap. Särskilda bestämmelser.....	20
1.3 Barnbidragslagen	20
1.4 Lagen om underhållsstöd	21
1.5 Lagen om utkomststöd.....	21
2 IKRAFTTRÄDANDE	21
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	21
LAGFÖRSLAG	23
1. Lag om ändring av 11 kap. 10 § i sjukförsäkringslagen.....	23

RP 39/2019 rd

2. Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa	24
3. Lag om ändring av 7 § i barnbidragslagen	25
4. Lag om ändring av 9 och 39 § i lagen om underhållsstöd	26
5. Lag om ändring av 9 § i lagen om utkomststöd	27
BILAGA	28
LAGFÖRSLAGEN.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
1. Lag om ändring av 11 kap. 10 § i sjukförsäkringslagen	28
2. Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa	29
3. Lag om ändring av 7 § i barnbidragslagen	31
4. Lag om ändring av 9 och 39 § i lagen om underhållsstöd	33
5. Lag om ändring av 9 § i lagen om utkomststöd	34

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Syftet med denna proposition är att genomföra de ändringar som det beslutats om i samband med statsminister Antti Rinnes regerings första budgetproposition och som gäller minimidagpenningsförmånerna enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) samt barnbidragen och underhållsstödet.

I regeringsprogrammet konstateras det att risken för fattigdom och utslagning rör människor i allt större omfattning och att regeringen målmedvetet kommer att ingripa i detta. Regeringen konstaterar att den har som mål att sörja för utvecklingen av alla finländares levnadsstandard och en jämnare inkomstfördelning. Riskfaktorerna i utsatthet och generationsöverskridande utsatthet ska beaktas i allt högre grad.

För att minska ojämlikheten och betona primära förmåner beslutade regeringen höja grundskyddet, dvs. minimidagpenningsförmånerna enligt sjukförsäkringslagen samt grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, med 20 euro per månad. Dessutom höjs barnbidragets ensamförsörjartillägg enligt barnbidraglagen (796/1992) med 10 euro per månad så att höjningen av ensamförsörjartillägget även gagnar de familjer som får utkomststöd. I syfte att genomföra detta föreslås det att också lagen om utkomststöd (1412/1997) ändras. Det föreslås att barnbidraget för det fjärde barnet och för varje påföljande barn höjs med 10 euro per månad. Nivån på fullt underhållsstöd enligt lagen om underhållsstöd (580/2008) höjs med 7 euro per månad.

Dessutom har regeringen beslutat att höja de minsta pensionerna samt studiepenningens försörjningsförhöjning enligt lagen om studiestöd (65/1994) och binda studiepenningen till folkpensionsindex. Det kommer att lämnas separata regeringspropositioner om dessa ändringar.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Dagpenningsförmåner och rehabiliteringspenning enligt sjukförsäkringslagen

Bestämmandet av dagpenningsförmånerna enligt sjukförsäkringslagen, dvs. sjukdagpenning, föräldradagpenning och specialvårdspenning, har ändrats genom en lag (535/2019) som träder i kraft den 1 januari 2020. Dagpenningsförmånerna bestäms i fortsättningen utifrån den försäkrades årsinkomst. I årsinkomsten beaktas den löneinkomst som betalats till den försäkrade under de 12 kalendermånader som föregår arbetsoförmågan eller rätten till förmån, arbetsinkomst enligt lagen om pension för företagare och lagen om pension för lantbruksföretagare som gällde under tidsperioden i fråga, försäkringslön för tidpunkten i fråga eller förmånsinkomst som beviljats för tidpunkten i fråga. Rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), nedan rehabiliteringslagen, bestäms på samma sätt som sjukdagpenningen, alltså utifrån årsinkomsterna.

Om dagpenningsförmånen eller rehabiliteringspenningen på basis av årsinkomsten blir mindre än minimibeloppet av förmånen, betalas minimibeloppet av förmånen. Bestämmelser om dagpenningens minimibelopp enligt sjukförsäkringslagen finns i lagens 11 kap. 7 §, där den anges på 2010 års nivå och är 25,88 euro per dag. Minimidagpenningarna enligt sjukförsäkringslagen

RP 39/2019 rd

justeras årligen i enlighet med lagen om folkpensionsindex (456/2001). År 2019 uppgick minimibeloppet av dagpenningförmånen enligt sjukförsäkringslagen till 27,86 euro per dag, dvs. 696,59 euro per månad.

Minimibeloppet av dagpenningen betalas även när den som får moderskaps- eller föräldrapenning samtidigt är i förvärvsarbete eller i eget arbete eller studerar på heltid och får studiepenning enligt lagen om studiestöd. Minimibeloppet av faderskapspenningen betalas till en person som fullgör beväringstjänst i aktiv tjänst eller i vapenfri tjänst eller i egenskap av reservist eller lantvärnsmän är i försvarsmaktens tjänst eller som fullgör civiltjänst samt till en person som får studiepenning enligt lagen om studiestöd. Minimibeloppet av föräldrapenningen betalas också när en försäkrad samtidigt får någon annan förmån, såsom ålderspension eller full sjukpension eller full invalidpension med stöd av folkpensionslagen (568/2007) eller arbetspensionslagarna eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av trafikförsäkringslagen (460/2016) eller olycksfallslagstiftningen.

Dagpenningförmåner enligt sjukförsäkringslagen och rehabiliteringspenningar enligt rehabiliteringslagen finansieras via arbetsinkomstförsäkringen enligt sjukförsäkringslagen. Utgifterna för arbetsinkomstförsäkringen finansieras med arbetsgivares sjukförsäkringsavgift samt löntagarnas och företagarnas dagpenningsskatt. Staten finansierar den andel av utgifterna för minimibeloppet av dagpenningförmånen eller rehabiliteringspenningen som överstiger beloppet av den dagpenningförmån eller rehabiliteringspenning som beräknas på basis av årsinkomsten. Dessutom finansierar staten 5 procent av de utgifter för dagpenningförmånen och rehabiliteringspenningen som annars ska finansieras med arbetsgivares sjukförsäkringsavgift och den försäkrades dagpenningsskatt.

2.2 Utkomstskydd för arbetslösa

En arbetslös arbetssökande som har varit etablerad på arbetsmarknaden och som fått sin försörjning genom lönearbete eller företagsverksamhet betalas arbetslöshetsdagpenning. Till dem som är försäkrade i en arbetslöshetskassa betalas arbetslöshetsdagpenning i form av inkomstrelaterad dagpenning och till andra i form av grunddagpenning. Arbetsmarknadsstöd betalas till en arbetslös arbetssökande som inte uppfyller arbetsvillkoret för arbetslöshetsdagpenning eller som har fått arbetslöshetsdagpenning för maximitiden. Fullt arbetsmarknadsstöd och den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel är lika stora som grunddagpenningen.

Bestämmelser om grunddagpenningens belopp finns i 6 kap. 1 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Grunddagpenningens belopp är i lagen på 2012 års indexnivå. På denna nivå är grunddagpenningens belopp 31,36 euro per dag. Enligt 14 kap. 1 § i den lagen justeras grunddagpenningens belopp så som föreskrivs i lagen om folkpensionsindex.

Grunddagpenningen finansieras med statsmedel och intäkterna av arbetslöshetsförsäkringspremier för löntagare som inte hör till arbetslöshetskassorna. När det gäller den inkomstrelaterade dagpenningen inom utkomstskyddet för arbetslösa finansierar staten också ett belopp som motsvarar grunddagpenningen (grunddelen). Den inkomstrelaterade dagpenningens förtjänstdel finansieras med arbetslöshetsförsäkringspremier för arbetslöshetskassornas medlemmar samt arbetslöshetskassornas finansieringsandel. I finansieringen av arbetsmarknadsstödet deltar utöver staten även hemkommunen för den som får arbetsmarknadsstöd i de situationer som avses i 14 kap. 3 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Även storleken på alterneringsersättningen enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002) bestäms på basis av arbetslöshetsdagpenningen. Alterneringsersättningens fulla belopp är 70

RP 39/2019 rd

procent av den arbetslöshetsdagpenning som personen, om han eller hon var arbetslös, skulle ha rätt till enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa utan de barnförhöjningar som avses i den lagen. Kostnaderna för altemneringsersättningen finansieras med iakttagande av vad lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) och 14 kap. 3 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskriver om arbetslöshetsdagpenning.

Förmånerna enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa är beskattningsbara inkomster, och förmånstagarens inkomster under arbetslöshetstiden inverkar på arbetslöshetsförmånens belopp.

2.3 Barnbidrag

Enligt barnbidragslagen betalas det i Finland barnbidrag för ett barn tills barnet fyller 17 år. Beloppet av barnbidraget per barn stiger för varje barn fram till det femte barnet. Därefter betalas det för varje påföljande barn samma belopp som det betalas för det femte barnet.

Barnbidragets belopp år 2019 för ett barn är 94,88 euro, för det andra barnet 104,84 euro, för det tredje barnet 133,79 euro, för det fjärde barnet 153,24 euro och för varje påföljande barn 172,69 euro per månad.

Barnbidragets ensamförsörjartillägg är 53,30 euro per månad för varje barn som berättigar till barnbidrag. Ensamförsörjartillägget betalas om mottagaren av barnbidrag inte lever i äktenskap eller samboförhållande eller om han eller hon har flyttat ifrån sin make i syfte att upphöra med samlevnaden. Vårdformen för ett barn inverkar inte på erhållande av ensamförsörjartillägg. Tillägg erhålls alltså även om föräldrarna har gemensam vårdnad, om de övriga villkoren uppfylls.

Barnbidraget är skattefritt inkomst. Egendom och inkomster inverkar inte på barnbidragets belopp. Barnbidraget är en förmån som inte är indexbunden.

2.4 Underhållsstöd

Föräldrarna ska enligt lagen om underhåll för barn (704/1975) svara för sitt minderåriga barns underhåll. Om en förälder inte bor tillsammans med barnet, har barnet rätt att få underhållsbidrag av föräldern. Föräldrarna kan komma överens om underhållsbidrag och storleken på det antingen genom att fritt avtala om det eller genom att ingå ett avtal som fastställs av kommunens socialvård. Om föräldrarna inte kan enas om underhållsbidraget, fastställs underhållsbidragets belopp av domstolen.

Underhållsstöd enligt lagen om underhållsstöd kan erhållas om den underhållsskyldige föräldern inte har betalat det fastställda underhållsbidraget eller om det underhållsbidrag som fastställts är mindre än fullt underhållsstöd eller om underhållsbidrag inte har fastställts för utbetalning på grund av den underhållsskyldige förälderns ekonomiska situation. Ett barn har också rätt till underhållsstöd om föräldern ensam har adopterat barnet eller barnet inte har fötts under äktenskapet och faderskapet till barnet inte har fastställts. Om underhållsstöd beviljas för att den underhållsskyldige har försummat att betala underhållsbidrag driver Folkpensionsanstalten in alla obetalda underhållsbidrag av den underhållsskyldige, inklusive dröjsmålsränta, samt i fortsättningen de underhållsbidrag som månatligen förfaller till betalning.

Underhållsstödets fulla belopp är 158,74 euro per månad år 2019. Underhållsstödets storlek är bunden till levnadskostnadsindex. Underhållsstöd betalas antingen till fullt eller till nedsatt belopp. Underhållsstödet betalas till nedsatt belopp, om det underhållsbidrag som har fastställts är

mindre än fullt underhållsstöd på grund av den underhållsskyldiges ekonomiska situation. I det avtal eller den dom som gäller underhållsbidraget ska det i så fall finnas ett omnämmande av den underhållsskyldiges bristande försörjningsförmåga. I underhållsstöd betalas i så fall skillnaden mellan fullt underhållsstöd och underhållsbidraget.

2.5 Utkomststöd

Utkomststödet enligt lagen om utkomststöd är ett ekonomiskt stöd inom socialvården som beviljas i sista hand, och syftet med det är att trygga en persons och familjs utkomst och främja möjligheterna att klara sig på egen hand. Med hjälp av utkomststödet tryggas minst den oundgängliga utkomst som en person och familj behöver för ett människovärdigt liv. Utkomststödet är avsett som en kortvarig förmån, och syftet med det är att hjälpa att komma över tillfälliga svårigheter, att förhindra att sådana uppkommer och att främja möjligheterna att klara sig på egen hand.

En person eller familj som bor eller vistas i Finland kan få utkomststöd, om inkomsterna och tillgångarna inte räcker till för nödvändiga kostnader, såsom för mat och boende. Som inkomster räknas i princip alla disponibla inkomster och tillgångar. Rätt till utkomststöd har var och en som är i behov av stöd och inte kan få sin utkomst genom förvärvsarbete, verksamhet som företagare, med hjälp av andra förmåner som tryggar utkomsten, genom andra inkomster eller tillgångar, genom omvårdnad från en sådan persons sida som är försörjningspliktig gentemot honom eller på något annat sätt.

Utkomststödet består av tre delar: grundläggande utkomststöd, kompletterande utkomststöd och förebyggande utkomststöd. Folkpensionsanstalten svarar för utbetalningen av det grundläggande utkomststödet. Kompletterande och förebyggande utkomststöd beviljas av kommunerna. När grundläggande utkomststöd beviljas beaktas utgifter som täcks med en grunddel (grunddel) samt övriga grundutgifter. Grunddelen, som årligen justeras med folkpensionsindex, är från och med den 1 januari 2019 för ensamstående högst 497,29 euro per månad och för ensamförsörjare högst 547,02 euro per månad.

Till de utgifter som täcks med grunddelen hör utgifter för kost och kläder, smärre hälso- och sjukvårdsutgifter samt utgifter som beror på personlig hygien och hemmets hygien, användning av lokaltrafik, prenumeration på dagstidning, användning av telefon och datakommunikation och hobby- och rekreationsverksamhet samt andra motsvarande utgifter som hänför sig till en persons och familjs dagliga uppehälle. Utöver de utgifter som täcks med grunddelen beviljas grundläggande utkomststöd till behövligt belopp för andra grundutgifter såsom t.ex. boendeutgifter, andra hälso- och sjukvårdsutgifter än de som ingår i grunddelen samt utgifter för barn-dagvård.

2.6 Bedömning av nuläget

Undersökningar visar att fattigdom är vanligast bland hushåll med en vuxen. Risken för att bli låginkomsttagare är särskilt stor bland unga (under 35 år) och äldre (över 64 år) personer i hushåll med en vuxen. Låginkomstgraden bland personer under 35 år som bor ensamma var enligt Statistikcentralen ca 42 procent år 2017. Bland personer över 64 år var låginkomstgraden ca 29 procent. Låginkomstrisken bland hushåll med en vuxen syns i den statistik som Institutet för hälsa och välfärd för över dem som erhåller utkomststöd. Av alla Finlands hushåll omfattade utkomststödet ca 10 procent (något mer än 300 000 hushåll) år 2018. Av de hushåll som bestod av en ensamstående man erhöll ca 16 procent (130 000 hushåll) utkomststöd. Av de hushåll som

bestod av en ensamstående kvinna erhöll ca 11 procent (90 000 hushåll) utkomststöd. Allt som allt var ca tre fjärdedelar av alla som fick utkomststöd år 2018 ensamlevande män eller kvinnor.

Bland ensamförsörjarfamiljer var låga inkomster klart vanligare än i befolkningen i genomsnitt. Vart fjärde ensamförsörjarhushåll hade enligt Statistikcentralen låga inkomster 2017. Enligt statistiken över utkomststöd fick ca 32 procent (34 000 hushåll) av alla hushåll med ensamförsörjande kvinna och ca 18 procent (3 400 hushåll) av alla hushåll med ensamförsörjande man utkomststöd år 2018. År 2018 fick sammanlagt ca 121 000 personer under 18 år utkomststöd. Enligt uppgift från Folkpensionsanstalten bor det ca 51 000 barn i ensamförsörjarfamiljer som får grundläggande utkomststöd. Av ensamförsörjarfamiljerna är 85 procent familjer med antingen ett eller två barn för vilka rätten till utkomststöd uppkommer i genomsnitt under ca sex månader av året.

De vanligaste försörjningskällorna för de hushåll som fick utkomststöd var bostadsbidrag (79 procent av de hushåll som fick utkomststöd i november 2018), grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd (44 procent) och barnbidrag (19 procent).

Fattigdomen har börjat öka också bland familjer med två försörjare och barn som är under skolåldern. Familjernas försörjningsproblem avspeglar sig i välfärden på många sätt. Undersökningar visar att föräldrarna i familjer med försörjningsproblem bl.a. är mer psykiskt belastade, oroar sig mer för hur de ska orka och över sin förmåga att vara föräldrar. Föräldrarna har också ofta mer bekymmer med sina barn. Barns och ungas erfarenheter av fattigdom kan innebära att vara tvungen att utebli från hobbyer och evenemang, bli utsatt för mobbning och känna oro över framtiden. Försörjningsproblem och fattigdom förekommer i barnfamiljer även om föräldrarna arbetar.

De tidigare nivåhöjningarna av minimibeloppen av förmånerna och huruvida grundskyddet är tillräckligt

Minimibeloppet av sjuk- och föräldradagpenningen, specialvårdspenningen och rehabiliteringspenningen har senast genom den nivåhöjning som trädde i kraft vid ingången av 2019 höjts till samma nivå som arbetsmarknadsstödet. Då höjdes minimibeloppet från 24,64 euro enligt index för 2018 till 27,86 euro, varvid månadsbeloppet av förmånen blev 696, 50 euro. Syftet med höjningen var att höja dagpenningförmånerna och rehabiliteringspenningen till samma nivå som arbetsmarknadsstödet i syfte att betona det primära förmånssystemet i stället för utkomststödet. Före det höjdes minimibeloppet vid ingången av 2018 till 616 euro per månad.

År 2018 fick ca 8 procent av de som hade sjukdagpenning sjukdagpenningens minimibelopp eller ett mindre belopp än minimibeloppet. Av dem som fick föräldradagpenning fick ca 12 procent av mammorna och 3 procent av papporna minimibeloppet av andra skäl än arbete. Sjukdagpenningens minimibelopp betalades år 2018 till ca 23 000 personer under i genomsnitt 64 dagar, föräldrapenningens minimibelopp till ca 16 000 personer under i genomsnitt 97 dagar och rehabiliteringspenningens minimibelopp till 1 400 personer under i genomsnitt 28 dagar.

En nivåhöjning av beloppet av grunddagpenningen och samtidigt arbetsmarknadsstödet har senast gjorts i början av 2012, när det höjdes med 100 euro per månad. Då höjdes grunddagpenningen från 22,22 euro enligt index för 2001 till 26,08 euro, varvid det genomsnittliga månadsbeloppet av förmånen blev nuvarande ca 696, 50 euro (nivån 2019). Avsikten med höjningen var att säkerställa att arbetslösa grundskydd möjliggör en tillräcklig försörjning och levnadsstandard för de arbetslösa arbetssökande som omfattas av det.

RP 39/2019 rd

År 2018 var antalet personer som fick grunddagpenning ca 66 000 (10,5 procent av dem som fick arbetslöshetsförmån), antalet personer som fick arbetsmarknadsstöd ca 297 000 (47,5 procent) och antalet personer som fick inkomstrelaterad dagpenning ca 262 000 (42 procent).

Utbetalningen av utkomststöd till dem som lever på sjukdagpenningens minimibelopp minskade inte mellan 2017 och 2018 trots höjningen av nivån på förmånen. Enligt Folkpensionsanstalten fick över en tredjedel av de som fick sjukdagpenningens minimibelopp i april 2018 under samma tid också utkomststöd. Andelen ökade med tre procentenheter jämfört med det föregående året. Ökningen skedde i synnerhet i åldersgruppen personer under 40 år och bland personer som fick dagpenning på grund av psykisk ohälsa. I denna grupp ökade antalet personer som fick utkomststöd till drygt 40 procent. Den höjda minimidagpenningen förefaller alltså inte tidigare ha resulterat i ett minskat antal personer som får utkomststöd. Höjningen av sjukdagpenningen år 2018 var relativt liten och det inte enbart storleken på en grundskyddsförmån i relation till utkomststödet grunddel som styr behovet av utkomststöd. Hur den höjning som trädde i kraft vid ingången av 2019 har inverkat har ännu inte utvärderats.

När det gäller grundskyddet som helhet betalades minimibeloppet av en förmån enligt sjukförsäkringslagen, rehabiliteringslagen och lagen om utkomstskydd för arbetslösa i november 2017 till ca 147 000 personer vars hushåll dessutom fick utkomststöd och/eller bostadsbidrag. Av dessa hushåll fick ca 5 100 enbart grundläggande utkomststöd, ca 66 300 enbart bostadsbidrag och ca 75 200 både utkomststöd och bostadsbidrag. Enligt en rapport där det bedömdes om grundskyddet är tillräckligt har de ändringar som skedde i grundskyddet 2015—2019 antingen försämrat dess nivå eller hållit det på samma nivå oberoende av livssituationen. De viktigaste lagändringarna i fråga om grundskyddet var indexfrysningarna och indexnedskärningarna. Lagändringarna 2015—2019 har särskilt sänkt nivån på arbetslösas grundskydd. I början av regeringsperioden täckte grundskyddet för ensamstående arbetslösa 74 procent av en skäligen minimikonsumtion, medan det år 2019 täckte 62 procent och med aktiveringsmodellens sänkningar 58 procent (kommungrupp 3, t.ex. Tammerfors).

Kommittén för sociala rättigheter, som övervakar den europeiska sociala stadgan, har behandlat den sociala tryggheten i Finland i sina avgöranden. Kommittén konstaterade senast 2017 att nivån på Finlands grundtrygghet är för låg och inte uppfyller bestämmelserna i den europeiska sociala stadgan. Finlands grundlagsutskott har i sitt avgörande konstaterat att de stater som satt i kraft stadgan har åtagit sig att skydda de sociala och ekonomiska rättigheter som anges i stadgan. Utskottet konstaterar vidare att det förhåller sig mycket allvarligt till de synpunkter som lagts fram och anser att statsrådet bör vidta de åtgärder som de ger anledning till (GrUU 47/2017 rd och GrUU 40/2018 rd). Den nordiska uppfattningen om social trygghet som en kombination av penningstöd och tjänster påverkar i bakgrunden det finländska systemet. I Finland bildar sociala förmåner, social- och hälsovårdstjänster och olika avgiftstak inom hälso- och sjukvården en helhet. Eftersom utkomstskyddet i Finland i stället för av en enskild förmån t.ex. kan bestå av arbetsmarknadsstöd, bostadsstöd och utkomststöd, utöver vilket eventuella hälso- och sjukvårdskostnader begränsas till en skäligen nivå bl.a. genom de avgiftstak som föreskrivits för de offentliga hälsovårdstjänsterna och läkemedelskostnaderna, utgör nivån på en enskild förmån inte enligt finländskt synsätt ett bra mått på vad som är tillräckligt stöd. Vid bedömningen av vad som är tillräcklig social trygghet, är det enligt det nationella synsättet också av betydelse vad man kan skaffa med den sociala tryggheten i det aktuella landet. Trots detta synsätt kan en höjning av grundskyddsförmånerna, genom en eventuell minskning av behovet av grundläggande utkomststöd, anses vara ett steg i rätt riktning även med hänsyn till avgörandena av kommittén för sociala rättigheter.

Barnbidrag, barnbidragets ensamförsörjartillägg och underhållsstöd

Vid utgången av 2018 betalades det barnbidrag för ca 996 000 barn. Av dessa var ca 46 000 det fjärde barnet eller därpå följande barn. I familjer med fyra eller fler barn fanns det sammanlagt ca 127 000 barn, dvs. 12,8 procent av alla barn. Antalet mottagare av barnbidrag, dvs. föräldrar, till vilka det betalades barnbidrag för fyra eller fler barn var ca 30 000. Till dessa familjer betalades det barnbidrag till ett belopp av sammanlagt ca 221 miljoner euro. I familjer med en vuxen bodde det vid utgången av 2018 ca 169 000 barn, och barnbidragets ensamförsörjartillägg betalades till ca 105 000 föräldrar. År 2018 betalades det sammanlagt ca 1 369 miljoner euro i barnbidrag. Av summan utgjorde ca 107 miljoner euro tillägg som betalades till ensamförsörjare.

Vid utgången av 2018 fanns det ca 106 000 barn som fick underhållsstöd, och stöd betalades till 72 000 föräldrar.

Undersökningar visar att ensamförsörjarfamiljer, familjer med flera barn och familjer med barn under tre år oftare än andra har svårigheter med försörjningen. Barnfattigdomen inverkar negativt på barnet såväl indirekt genom hur föräldrarna orkar som direkt genom t.ex. att det saknas möjligheter att delta i hobbyer eller att barnet upplever diskriminering inom kompisgruppen. Familjens fattigdom innebär en större risk för barnet att senare bli utslagen från utbildning och arbetsmarknaden samt få problem med försörjningen eller mentala problem. Ett barn som upplevt fattigdom under småbarnsskedet har en större risk för utslagning i vuxen ålder¹.

Det reala värdet på inkomstöverföringarna till barnfamiljerna har minskat sedan 1990-talet. Andelen utgifter riktade till barn och familjer av de sociala utgifterna minskade med två procentenheter till cirka 11 procent åren 1995—2006, och minskade därefter ytterligare fram till år 2016, då den var 9,6 procent. Barnfamiljernas försörjning har också påverkats genom åtskilliga höjningar av skatter och avgifter.²

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Allmänt

Den låga nivån på grundtryggheten och systemets komplexitet har lett till att utkomststödet fått en större roll i förmånssystemet. Samtidigt är låga inkomster och erhållandet av utkomststöd betydligt vanligare bland ensamförsörjarfamiljer än bland andra familjer, och i undersökningar har det kostnaterats att familjer med många barn oftare än andra familjer upplever att de har svårigheter med försörjningen. Utkomststödet, som till en början var avsett som ett stöd som beviljas i sista hand och kortvarigt, har blivit ett långvarigt stöd som kompletterar stöd som beviljas i första hand.

Syftet med denna proposition om höjning av grundskyddet dvs. minimibeloppen av förmånerna är att minska ojämlikheten och betona betydelsen av det primära förmånssystem för att trygga förmånstagarnas försörjning, utöver vilket särskilt det förslag som gäller barnbidrag och barnbidragets ensamförsörjartillägg syftar till att förbättra försörjningen för ensamförsörjarfamiljer och familjer med många barn. Avsikten med alla ovannämnda metoder är även att minska antalet hushåll som är beroende av utkomststöd. När det gäller barnbidragets ensamförsörjartillägg

¹ Forskarnas observationer och rekommendationer för främjandet av möjligheterna till mångsidig utveckling, hälsa och deltagande bland barn och unga. Förutsättningar för uppväxt, lärande och delaktighet för alla. (på finska) Statsrådets publikationer 2019:7, s. 62.

² Statsrådets publikationer 2019:7, s. 63.

har det i regeringsprogrammet dock också slagits fast att höjningen ska genomföras på ett sådant sätt att den gagnar även de familjer som får utkomststöd.

3.2 Alternativ

De korrigerande åtgärderna vad gäller den låga nivån på grundskyddet skulle ha kunnat riktas till endast några av de förmåner som avses i denna proposition. En sådan lösning hade dock gått stick i stäv med målet att nivån på minimibeloppen av förmånerna ska motsvara varandra så att övergången från en förmån till en annan inte ska innebära betydande ändringar i förmånstagarnas försörjning. En sådan lösning skulle inte heller minska beroendet av utkomststöd för de förmånstagare som erhåller en förmån som höjningen inte gäller.

Korrigerande åtgärder i fråga om utkomststödet skulle ha kunnat riktas till hushållen med de allra lägsta inkomsterna även genom att höja den grundläggande försörjningens grunddel i stället för att höja minimibeloppen av förmånerna. En sådan åtgärd skulle dock inte minska beroendet av utkomststöd när det gäller de som får förmånernas minimibelopp, utan i och med att det stärker beroendet av utkomststöd när det gäller de som får en primär förmån hade det gått stick i stäv med det allmänna syftet med utkomststödet, dvs. att säkra ett tillfälligt behov.

Under beredningen framfördes olika alternativ med hjälp av vilka höjningen av barnbidragets ensamförsörjartillägg skulle kunna förbättra situationen också för de familjer som är beroende av utkomststöd. Det framfördes att ensamförsörjartillägget ska prioriteras i förhållande till utkomststödet, att grunddelen för ensamförsörjare höjs och att grunddelarna för barn höjs. Att definiera en viss inkomstform som sådan prioriterad inkomst som avses i 11 § i lagen om utkomststöd, dvs. som en inkomst som inte beaktas som inkomst vid uträkningen av utkomststöd, skulle ha inneburit att man skulle ha fått den prioriterade summan till förfogade utöver utkomststödet. Man har förhållit sig restriktivt till ändringar i 11 § i lagen om utkomststöd, eftersom utvidgandet av begreppet prioriterade inkomster motverkar det ursprungliga syftet i den lagen att utkomststödet ska vara ett stöd i sista hand. Det alternativet ansågs inte heller så bra därför att en avvikelse i fråga om denna enskilda stödform inte skulle ha främjat syftet att förenkla den sociala tryggheten. Ändringen skulle inte ha gagnat familjerna med barn som fyllt 17 år, eftersom barnbidrag inte längre betalas för dem, och således skulle det alternativet även ha varit svårt att motivera med tanke på jämlikheten.

Det framfördes också att grunddelarna för barn skulle höjas med två procentenheter motsvarande ungefär en höjning på 10 euro i de inkomster som beaktas per barn. Då skulle den totala summan av de godtagbara utgifterna för en familj ha ökat med en del som motsvarar höjningen. Fördelarna med detta alternativ skulle ha varit att en höjning av grunddelarna för barn skulle ha haft effekt på barnfamiljernas fattigdom när det gäller alla barn som får utkomststöd, och inte enbart barn i ensamförsörjarfamiljer. De kostnader den ändringen skulle ha orsakat den offentliga ekonomin skulle dock ha varit något högre än höjningen av grunddelen för ensamförsörjare.

3.3 De viktigaste förslagen

Höjning av dagpenningsförmånerna

RP 39/2019 rd

Det föreslås att minimibeloppen av dagpenningförmånerna enligt sjukförsäkringslagen, dvs. sjukdagpenningen, föräldradagpenningen och specialvårdspenningen, höjs med 20 euro per månad. Enligt hänvisningen i rehabiliteringslagen gäller höjningen också rehabiliteringspenningen. Det föreslås att höjningen genomförs så att minimibeloppet av dagpenningförmånen i 11 kap. 10 § i sjukförsäkringslagen höjs till 26,62 euro. Detta motsvarar 28,66 euro enligt 2019 års nivå, dvs. 716,50 euro per månad, där en månad anses innefatta 25 vardagar.

Det föreslås att grunddagpenningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa höjs med 20 euro per månad. Grunddagpenningens fulla belopp föreslås stiga från 32,40 euro per dag till 33,33 euro per dag, dvs. 716,60 euro per månad, där en månad anses innefatta 21,5 vardagar. Grunddagpenningens belopp ska i lagen vara på 2019 års indexnivå. Fullt arbetsmarknadsstöd är lika stort som grunddagpenningen. En höjning av grunddagpenningen innebär att motsvarande höjning görs i den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel. Grunddagpenningens belopp inverkar även på nivån på altemneringsersättningen, vars storlek bestäms på basis av arbetslöshetsdagpenningen.

Genom propositionen ändras dessutom beloppen av förhöjningsdelen enligt 6 kap. 1 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och barnförhöjningen enligt det kapitlets 6 § så att de motsvarar de poängbelopp för folkpensionsindex enligt vilket beloppet av de folkpensioner som betalades ut i januari 2019 har beräknats.

Ändringar i barnbidrag och underhållsstöd

Det föreslås att barnbidrag som betalas enligt barnbidragslagen för familjens fjärde och därpå följande barn höjs med 10 euro per kalendermånad. Barnbidraget för familjens fjärde barn stiger således till 163,24 euro per månad. Barnbidraget för det femte barnet och därpå följande barn stiger till 182,69 euro per månad. Det föreslås att nivån på barnbidragets ensamförsörjartillägg höjs med 10 euro per månad, varvid ensamförsörjartillägget stiger till 63,30 euro per kalendermånad.

Det föreslås att beloppet av fullt underhållsstöd höjs med 7 euro per månad. Underhållsstödets fulla belopp stiger genom höjningen från 158,74 euro till 165,74 euro per kalendermånad enligt 2019 års nivå.

Ändringar i utkomststödet

Barnbidraget hör liksom andra inkomster till sådana inkomster som ska beaktas i utkomststödet. Genom reformen förbättras situationen för ensamförsörjarfamiljer som får utkomststöd genom att grunddelen för ensamförsörjare höjs. Till en ensamförsörjare betalas enligt gällande lagstiftning grunddelen för en ensamstående förhöjd med 10 procent. Enligt förslaget betalas grunddelen för ensamförsörjare förhöjd med 14 procent, varvid höjningen av grunddelen för ensamförsörjare motsvarar ca 20 euro. Den totala summan av de godtagbara utgifterna för ensamförsörjarfamiljer ökar med en del som motsvarar höjningen och de gagnas på detta sätt av reformen.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

RP 39/2019 rd

Höjningen av minimibeloppet av de dagpenningförmåner som avses sjukförsäkringslagen och av rehabiliteringspenningen med 20 euro per månad leder till att dagpenningen stiger till 28,66 euro enligt 2019 års nivå, dvs. till 716,50 euro per månad. Statens utgifter för dagpenningens minimibelopp stiger med 4,4 miljoner euro. Dessutom bedöms utgifterna för utkomststödet minska med ca 0,4 miljoner euro och utgifterna för det allmänna bostadsbidraget med ca 0,4 miljoner euro. Höjningen av dagpenningförmånernas och rehabiliteringspenningens minimibelopp ökar således statens utgifter med sammanlagt ca 3,6 miljoner euro.

Höjningen av dagpenningen och arbetsmarknadsstödet inom utkomstskyddet för arbetslösa med 20 euro per månad leder till att dagpenningen stiger till 33,33 euro per dag enligt 2019 års nivå, dvs. till 716,60 euro per månad. Höjningarna av utkomstskyddet för arbetslösa inverkar på den offentliga ekonomin när det gäller förmånsutgifterna för grundskyddet med uppskattningsvis 48 miljoner euro och när det gäller förtjänstskyddet 15 miljoner euro. I fråga om förtjänstskyddet gäller ökningen av utgifterna den inkomstrelaterade dagpenningens och altemneringsersättnings grunddelar, som finansieras med statsandelar. Sysselsättningsfondens och kassornas andel minskar när det gäller de normala inkomstrelaterade dagpenningarna och ökar när det gäller permitterade och de med rätt till tilläggsdagar. Höjningens inverkan på arbetslöshetsförsäkringspremiens storlek är liten. Höjningen beräknas minska utgifterna för utkomststödet med ca 6 miljoner euro. Höjningen minskar utgifterna för det allmänna bostadsbidraget med uppskattningsvis ca 8 miljoner euro. Effekter på skatterna och eventuella beteendeeffekter har inte beaktats i beräkningen.

Kostnadseffekten av höjningen av de barnbidrag som betalas för familjens fjärde och därpå följande barn på den offentliga ekonomin är ca 6 miljoner euro. I enlighet med skrivningen i regeringsprogrammet höjs barnbidragets ensamförsörjartillägg med 10 euro så att även de familjer som är beroende av utkomststöd drar nytta av den. Reformen genomförs inom ramen för de anslag som reserverats för detta ändamål, vilket inverkar på höjningens storlek. Höjningen av barnbidragets ensamförsörjartillägg med 10 euro ökar utgifterna för barnbidraget med ca 20,5 miljoner euro.

Beaktandet av barnbidragets ensamförsörjartillägg som inkomst i utkomststödet minskar kostnaderna för utkomststödet med ca 3,1 miljoner euro. Höjningen av utkomststödet grunddel för ensamförsörjare till 14 procent ökar utgifterna för utkomststödet med 4,6 miljoner euro. Den sammantagna effekten av ändringarna beräknat utifrån antalet ensamförsörjarhushåll och stöd-månadernas medeltal medför således en merkostnad på 1,5 miljoner euro i utgifterna för utkomststödet.

Höjningen av underhållsstödet med 7 euro per månad ökar statens utgifter med 9 miljoner euro per år.

Höjningen av underhållsstödet gäller också underhållsstöd som betalas av landskapet Åland. Kostnadsökningen är ca 30 000 euro per år.

Ändringarnas sammantagna effekt på den offentliga ekonomin

Sammanlagt beräknas ändringarna öka statens utgifter med 76 miljoner euro på 2020 års nivå. De offentliga utgifterna ökar med ca 89 miljoner euro, varav uppskattningsvis 9,6 miljoner euro

hänför sig till kommunerna och 3,5 miljoner till Sysselsättningsfonden. Ökningen i kommunernas utgifter baserar sig på deras finansieringsandel av arbetsmarknadsstödet. I tabell 1 specificeras effekterna av ändringarna i utgifterna för dagpenningen för staten, kommunerna och Sysselsättningsfonden. Kostnadsförslagen för arbetslöshetsförmånerna baserar sig på finansministeriets prognoser våren 2019. Storleken i beräkningarna är i fråga om arbetslöshetsförmånerna i hög grad beroende av arbetslöshetsgraden. Den arbetslöshetsgrad som har använts i denna beräkning för 2020 är 6,1 %. Om arbetslöshetsgraden är större än så, är även effekterna på förmånsutgifterna större.

Tabell 1: Effekterna av höjningen av dagpenningarna på förmånsutgifterna, miljoner euro

Ändringar i förmånsutgifterna				
	Effekter för den offentliga ekonomin	Effekter för staten	Effekter för kommunerna	Effekter för Sysselsättningsfonden
Utkomstskyddet för arbetslösa				
Arbetsmarknadsstöd	42,8	33,2	9,6	
Grunddagpenning	5,3			5,3
Förtjänstskyddet	15,1	16,8		-1,7
Sjuk- och föräldradagpenningar	4,4	4,4		
Utkomststöd	-6,4	-6,4		
Allmänt bostadsbidrag	-8,4	-8,4		
Sammanlagt	52,8	39,6	9,6	3,6

Av tabell 2 framgår utöver de höjningar av dagpenningarna som behandlas i föregående tabell dessutom uppskattning av kostnadseffekterna av höjningarna av förmånerna för barnfamiljerna och propositionens totala kostnadseffekter.

Tabell 2: Kostnadseffekterna av alla förmånshöjningar, miljoner euro

Förmån	Kostnadseffekter för staten	Kostnadseffekter för den offentliga ekonomin
Grundskyddet höjning på 20 euro	39,6	52,8
Höjning av barnbidragets ensamförsörjartillägg och utkomststödet grunddel för ensamförsörjare	20,5	20,5
	-3,1	-3,1
	4,6	4,6
Barnbidrag för det 4:e och 5:e barnet	6	6
Underhållsstöd	9	9
	-0,7	-0,7
Sammanlagt	75,9	89,1

Den sammantagna effekten av alla ändringar på utgifterna för utkomststödet är en besparing på uppskattningsvis ca 5,6 miljoner euro, eftersom höjningarna av dagpenningarna beräknas minska utgiften med 6,4 miljoner euro, höjningen av underhållsstödet med 0,7 miljoner euro, och höjningen av ensamförsörjartillägget ökar utgiften i enlighet med vad som tidigare nämnts

med ca 1,5 miljoner euro. Kostnadsförslagen för utkomststödet är förknippat med stor osäkerhet och ska således betraktas som riktgivande. Tabellerna beskriver år 2020 och innehåller således inte kommunernas andel av finansieringen av utkomststödet.³

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

De föreslagna ändringarna i minimibeloppet av dagpenningarna, nivån på barnbidragen och underhållsstödet samt bestämmandet av utkomststödet inverkar inte i betydande grad på Folkpensionsanstaltens arbetsmängd i anknytning till verkställigheten av dessa förmåner och ersättningar eller på arbetslöshetskassornas arbetsmängd i anknytning till verkställigheten av den inkomstrelaterade dagpenningen. Genomförandet av dessa förslag förutsätter inte heller några stora ändringar i informationssystemen.

4.3 Övriga samhällseliga konsekvenser

Konsekvenser för medborgarnas ställning

Höjningen av grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa samt av minimidagpenningförmånerna enligt sjukförsäkringslagen främjar målet för den sociala tryggheten att minska ojämlikheten. Genom den föreslagna ändringen flyttas tyngdpunkten från utkomststöd som beviljas i sista hand till förmåner som beviljas i första hand. Höjningen minskar behovet av utkomststöd för de hushåll som får de förmåner som föreslagits bli höjda. Förslaget som gäller höjning av grundskyddet är i sin helhet könsneutralt, dvs. dess konsekvenser är inte beroende av kön. Genom reformen strävar man efter att den som är i behov av en förmån ska få sitt utkomstskydd från den primära förmån som är avsedd för hans eller hennes livssituation.

Eftersom beloppet av den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa utgör den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel, inverkar en höjning av den inte bara på nivån på förmånen för dem som får grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd utan också på förmånen för dem som får inkomstrelaterad dagpenning. Höjningen av arbetsmarknadsstödet kan leda till att unga i socioekonomiskt svag ställning inte söker sig till utbildning eller slutför sina studier, eftersom skillnaden i förhållande till studiepenningen enligt lagen om studiestöd växer ytterligare. Höjningen av nivån på utkomstskyddet för arbetslösa minskar ojämlikheten och inkomstskillnaderna något, särskilt när höjningen av grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet bedöms.

Höjningen av grunddagpenningen inom utkomstskyddet för arbetslösa och därmed även höjningen av den inkomstrelaterade dagpenningen och arbetsmarknadsstödet kan även ha negativa effekter på sysselsättningen. Den av regeringens tillsatta Ministergruppen för främjande av sysselsättningen styr genomförandet av regeringsprogrammet när det gäller främjande av sysselsättningen, frågor som rör arbetsmarknaden samt utveckling av arbetslagstiftningen. Tyngdpunkten i denna proposition ligger på regeringsprogrammets mål att minska fattigdomen

³ Förmånsutgifterna för det grundläggande utkomststödet finansieras till hälften med statens finansieringsandelar och till hälften med kommunernas finansieringsandelar. Förmånsutgifterna för det grundläggande utkomststödet finansieras varje budgetår till fullt belopp genom statsbudgeten. Kommunens finansieringsandel på 50 procent beaktas genom att i den statsandel för basservice som betalas till kommunerna göra motsvarande minskning det andra året efter budgetåret i fråga. I praktiken överförs alltså hälften av kostnadseffekterna av utkomststödet 2020 till kommunerna 2022.

RP 39/2019 rd

och ojämlikheten genom att betona det primära förmånssystemets betydelse för förmånstagarnas försörjning.

Höjningen av grunddagpenningen leder inte till att de som erhåller förmån av Folkpensionsanstalten ökar i antal, om inte de eventuella förmånstagare beaktas som för närvarande inte får grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd därför att inkomsterna under arbetslöshetstiden utgör ett hinder för det. När det gäller förtjänstskyddet medför höjningen att förmånen under brytpunkten dvs. hos nästan 80 procent av mottagarna — stiger med 11 euro per månad (vid brytpunkten är den lön som ligger till grund för dagpenningen 3 078 euro 2019). Över brytpunkten, dvs. hos drygt 20 procent av dem som får inkomstrelaterad dagpenning, stiger den inkomstrelaterade dagpenningen med 33,1 euro per månad på 2019 års nivå. Hos dem som får inkomstrelaterad dagpenning till ett belopp som motsvarar grunddagpenningen stiger dagpenningen till 20 euro per månad precis som grunddagpenningen.

Höjningen av dagpenningarnas minimibelopp leder till att antalet som får sjukdagpenningens minimibelopp ökar med 2 500 personer och antalet som får föräldradagpenningens minimibelopp ökar med 500 personer. När det gäller de som får rehabiliteringspenning är ändringen liten. Nivåhöjningen av dagpenningarnas minimibelopp enligt sjukförsäkringslagen minskar ojämlikheten lite.

Vid beviljande av allmänt bostadsbidrag ska de dagpenningsförmåner som föreslås bli höjda samt grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet beaktas som inkomst. Beloppet av det allmänna bostadsbidraget är 80 procent av högst de skäligen boendeutgifter som överstiger bassjälvriskens. Bassjälvriskens belopp påverkas av hushållets sammanlagda bruttomånadsinkomster samt av antalet barn och vuxna i hushållet. Hushållen med de allra lägsta inkomsterna har ingen bassjälvrisk.

En höjning av de inkomster som ska beaktas i bidraget med 20 euro per månad minskar bidragsbeloppet med 6,72 euro per månad, om inkomsterna redan innan överstiger den gräns där det för inkomster som underskrider den inte fastställs någon bassjälvrisk i fråga om bidraget. För ensamstående som får fullt arbetsmarknadsstöd eller grunddagpenning inverkar höjningen inte på bostadsbidragets belopp, dvs. de får även efter höjningen, när det kommer till inkomsterna, allmänt bostadsbidrag till fullt belopp.

Om ett hushåll har andra inkomster och höjningen av förmånerna inverkar till fullt belopp på bidragsbeloppet, minskar bidragsbeloppet per månad med 6,72 euro per mottagare som får en förmånshöjning på 20 euro. Om hushållet har två medlemmar vars inkomster som ska beaktas stiger med 20 euro per månad, kan bidraget alltså minska med 13,44 euro per månad. Allmänt bostadsbidrag betalas inte om bidragets belopp är under 15 euro. Om det bidrag som betalas är endast lite högre än detta minsta belopp som betalas, kan även en liten höjning i inkomsterna leda till att bidrag inte betalas alls.

Höjningen av föräldradagpenningarnas minimibelopp medför att inkomstskillnaderna mellan barnfamiljerna minskar något. Höjningen av barnbidraget i familjer med fyra eller fler barn berör en relativt liten grupp mottagare. För dessa familjer har höjningen dock en positiv inverkan på familjens ekonomi. Beloppet av höjningen som helhet beror på antalet barn i familjen. Höjningen gäller emellertid även de familjer med många barn som inte har några svårigheter med försörjningen.

Höjningen av barnbidragets ensamförsörjartillägg med 10 euro förbättrar den ekonomiska ställningen för ensamförsörjarfamiljer med låga inkomster och därmed för barnen i dessa familjer,

och är därigenom avsedd att minska dessa barns och familjers risk för fattigdom och utslagning. Eftersom ensamförsörjartillägget inte är en inkomstbunden förmån och det betalas även i situationer där barnet i själva verket har två föräldrar med försörjningsförmåga, riktar sig stödet även till familjer som på grund av sin ekonomiska situation inte har egentligt behov att lyfta det. Inkomsterna i hushåll med en förälder är emellertid i allmänhet lägre än i hushåll med två föräldrar. Även höjningen av underhållsstödet bidrar till att minska ojämlikheten och inkomstskillnaderna lite, särskilt i fråga om ensamförsörjarfamiljer och barnen i dessa familjer.

Ensamförsörjarhushållen är oftare än andra i behov av utkomststöd. Höjningen av grunddelen för ensamförsörjare inverkar på barnfamiljernas fattigdom i de ensamförsörjarfamiljer som får utkomststöd. Ändringen förbättrar nivån på utkomststödet hos ensamförsörjarfamiljer med låga inkomster och således kan ensamförsörjare svara lite bättre än för närvarande på nutidens krav vad gäller barns konsumtionsnivå.

Enligt beräkningar enligt mikrosimulationsmodellen SISU bidrar de föreslagna ändringarna till att minska antalet fattiga med ca 5 600 personer. Den fattigdomsminskande effekten är störst för de hushåll där det finns barn under 18 år; genom de ändringar som ska genomföras (inklusive höjningar av utkomstskyddet för arbetslösa och minimidagpenningen) minskar antalet barn som hör till fattiga hushåll med ca 3 300 barn. Ändringarna i de disponibla inkomsterna i olika familjetyper är vid simulering enligt SISU-modellen små. De disponibla inkomsterna i ensamförsörjarhushåll ökar mest genom ändringarna, dvs. i genomsnitt med 0,7 procentenheter.

När det gäller den ojämlika inkomstfördelningen är förändringen liten. Mest ökar inkomsterna i de tre lägsta inkomstdecilerna. Enligt den s.k. Ginikoefficienten, som mäter jämlikheten/ojämlikheten i inkomstfördelningen, minskar inkomstskillnaderna på basis av simuleringarna en aning. Ändringarna är således med tanke på målet att minska ojämlikheten av måttligt slag men är ett steg i rätt riktning.

Konsekvenser för jämställdheten mellan könen

Propositionen har vissa positiva effekter på jämställdheten mellan könen, även om förmånerna i enlighet med det som konstaterades ovan i konsekvenserna för medborgarna i sig ändras oberoende av förmånstagarens kön. På basis av mikrosimuleringar som utförts med hjälp av SISU-modellen kommer ca 5 600 personer i och med de föreslagna ändringarna att lyftas upp över fattigdomsgränsen. Av dessa är 2 300 män och 3 300 kvinnor.

Av dem som får föräldradagpenningens minimibelopp är andelen kvinnor större än andelen män. Det här beror på att det finns betydligt fler kvinnor än män som får föräldradagpenning och på att de inkomster som ligger till grund för föräldradagpenningen är lägre hos kvinnorna än hos männen. Således medför höjningen av föräldradagpenningens minimibelopp att låginkomsttagarna särskilt bland kvinnorna minskar.

I familjer med en vuxen är den vanligaste familjeformen en familj med mor och ett eller flera barn. Majoriteten av dem som får underhållsstöd är kvinnor. På motsvarande sätt är majoriteten av vårdnadshavarna i de ensamförsörjarhushåll som får utkomststöd kvinnor. Barnbidraget och underhållsstödet är avsett att täcka utgifterna för barn, men höjningarna av ensamförsörjartillägget och underhållsstödet förbättrar indirekt även kvinnornas ekonomiska ställning.

Av dem som får arbetslöshetsförmåner inom grundskyddet är en liten majoritet män (52 procent i slutet av 2018). Av dem som får inkomstrelaterad dagpenning är en motsvarande majoritet

kvinnor. Højningen av utkomstskyddet för arbetslösa har således inte några betydande könsrelaterade konsekvenser.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet. Propositionen har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Följande aktörer har ombetts lämna yttranden om propositionen: Landskapet Åland, Akava ry, Förbundet för underhållsansvariga rf, Finlands näringsliv rf, Folkpensionsanstalten, KT Kommunarbetsgivarna, Barnombudsmannen, justitieministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, SOSTE Finlands social och hälsa rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Finlands kommunförbund rf, Företagarna i Finland rf, Institutet för hälsa och välfärd, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf, Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf och finansministeriet. Sammanlagt 13 yttranden lämnades in.

Största delen av remissinstanserna förhöll sig åtminstone delvis positivt till de föreslagna ändringarna och ändringarna ansågs värda att understöda. Det ansågs positivt att ändringen flyttar tyngdpunkten från utkomststödet till de primära förmånerna. I en del av yttrandena ansågs de föreslagna höjningarna av förmånerna vara ett steg i rätt riktning men otillräckliga, och det ansågs viktigt med ytterligare åtgärder för att höja nivån på grundtryggheten. Även fortsatta åtgärder för att minska fattigdomen i barnfamiljer betonades.

I en del av yttrandena konstaterades det att de ekonomiska konsekvenserna av propositionsutkastet har beskrivits delvis oklart och bristfälligt. Utifrån responsen har motiven till propositionen kompletterats i fråga om de ekonomiska konsekvenserna.

I några yttranden ansågs det att de föreslagna höjningarna av grundskyddet har en negativ effekt på sysselsättningen. Enligt yttrandena finns det ingen bedömning av sysselsättningseffekterna i propositionsutkastet och inte av hur en försämring av sysselsättningen kompenseras.

Finlands Kommunförbund förhöll sig kritiskt till den föreslagna höjningen av grunddelen för ensamförsörjare, eftersom ändringen ökar den gruppens beroende av utkomststöd. Till skillnad från grundskyddet har grunddelarna hållits på en nivå som följt levnadskostnadsutvecklingen och grunddelarna har således inte halkat efter i den gängse levnadskostnadsutvecklingen. Av denna anledning ansåg Finlands Kommunförbund att den föreslagna höjningen av grunddelen för ensamförsörjare kan ifrågasättas om det inte granskas och utreds om grunddelarna är tillräckliga för alla mottagare. En sådan granskning har inte gjorts sedan slutet av 1990-talet.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

RP 39/2019 rd

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Sjukförsäkringslagen

11 kap. **Beloppet av dagpenningsförmånerna**

10 §. *Sjuk- och föräldradagpenningens samt specialvårdspenningens minimibelopp.* Det föreslås att bestämmelserna om minimibeloppet av dagpenningsförmånerna enligt sjukförsäkringslagen, dvs. sjukdagpenningens, föräldradagpenningens och specialvårdspenningens minimibelopp, ändras så att dagpenningen är 26,62 euro enligt 2010 års nivå på folkpensionsindex. Enligt hänvisningen i rehabiliteringslagen riktar sig höjningen också till den rehabiliteringspenning som Folkpensionsanstalten betalar.

1.2 Lagen om utkomstskydd för arbetslösa

6 kap. **Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet**

1 §. *Arbetslöshetsdagpenningens belopp.* Det föreslås att det i beloppet av den dagpenning som avses i 1 mom. görs en nivåhöjning och beloppet ändras så att det motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket beloppet av de folkpensioner som betalades ut i januari 2019 har beräknats.

Det föreslås att grunddagpenningens förhöjningsdel enligt 2 mom. ändras så att det motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket beloppet av de folkpensioner som betalades ut i januari 2019 har beräknats.

6 §. *Barnförhöjning.* Det föreslås att beloppen av barnförhöjningarna enligt paragrafen ändras så att de motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket beloppet av de folkpensioner som betalades ut i januari 2019 har beräknats.

14 kap. **Särskilda bestämmelser**

1 §. *Förhöjning av förmånerna.* I 2 mom. föreslås det att årtalet ändras, genom vilket det anges enligt vilket års folkpensionsindex dagpenningen, grunddagpenningens förhöjningsdel och barnförhöjningen enligt 1 mom. beräknas. Ändringen görs för att de belopp som avses i 1 mom. ska motsvara det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket beloppet av de folkpensioner som betalades ut i januari 2019 har beräknats.

1.3 Barnbidragslagen

7 §. *Barnbidragets storlek.* Det föreslås att 1 mom., där det föreskrivs om barnbidragets belopp för ett barn, inte ändras. Det föreslås att 2 mom. ändras så att barnbidragets belopp för det fjärde barnet är 163,24 euro och för varje påföljande barn 182,69 euro per kalendermånad.

Det föreslås att 3 mom. ändras så att det höjda barnbidrag som betalas för ensamförsörjares barn är 63,30 euro per kalendermånad.

I 4 mom. finns bestämmelser om barnbidragets belopp i situationer där barnbidraget betalas till kommunen eller barnet självt. Det föreslås att det höjda barnbidrag som betalas för ensamförsörjares barn ändras så att det motsvarar den ändring som görs i 3 mom.

1.4 Lagen om underhållsstöd

9 §. Fullt underhållsstöd. Det föreslås att bestämmelsen om fullt underhållsstöd ändras så att underhållsstödets fulla belopp är 165,47 euro enligt 2019 års nivå för levnadskostnadsindex.

39 §. Indexbindning. I paragrafen föreskrivs det om bindande av underhållsstödet och andra belopp i lagen till levnadskostnadsindex i enlighet med vad som föreskrivs i lagen om vissa underhållsbidrags bindande vid levnadskostnaderna (583/2008). Det föreslås att 2 mom. ändras så att det belopp av fullt underhållsstöd som anges i 9 § motsvarar det indextal för levnadskostnadsindex (1951:10=100) enligt vilket beloppet av de underhållsstöd som betalades ut i januari 2019 har beräknats i enlighet med lagen om vissa underhållsbidrags bindande vid levnadskostnaderna (583/2008). Den gällande bestämmelsen är föråldrad, eftersom det i den hänvisas till den upphävda lagen om vissa underhållsbidrags bindande vid levnadskostnaderna (660/1966) och index enligt den lagen. Till denna del är ändringen teknisk.

1.5 Lagen om utkomststöd

9 §. Grunddelens storlek. Det föreslås att 2 mom. ändras så att procentalet för den höjning som ska göras i grunddelen för ensamförsörjare stiger från 10 procent till 14 procent. Till en ensamförsörjare betalas således grunddelen för en ensamstående förhöjd med 14 procent.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2020. Ändringarna i lagarna i fråga om höjningarna av förmånerna tillämpas inte på förmånsposter som beviljas och betalas ut för tiden före lagens ikraftträdande.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

De föreslagna ändringarna anknyter till de grundläggande fri- och rättigheterna i 6 och 19 § i grundlagen. De nämnda bestämmelserna gäller jämlikhet och vars och ens rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad.

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Denna allmänna jämlikhetsbestämmelse uttrycker huvudprincipen för jämlikhet och jämställdhet. I den ingår dessutom ett förbud mot godtycke och ett krav på enahanda bemötande i likadana fall. (RP 309/1993 rd, s. 46). Jämlikhetsbestämmelsen riktar sig också till lagstiftaren. Medborgare eller medborgargrupper kan inte godtyckligt genom lag ges en gynnsammare eller ogynnsammare ställning än andra. Jämlikhetsbestämmelsen förutsätter dock inte att alla medborgare ska bemötas likadant i alla avseenden, om inte de förhållanden som inverkar på ärendet är likadana. Jämlikhetssynpunkter har betydelse både då man beviljar medborgarna förmåner och rättigheter enligt lag och då man ålägger dem vissa skyldigheter. Å andra sidan är det typiskt för lagstiftningen att den för ett visst godtagbart samhälleligt intresses skall bemöta människor olika för att främja bland annat faktisk jämställdhet. (RP 309/1993 rd, s. 46).

Den allmänna jämlikhetsbestämmelsen kompletteras med ett förbud mot diskriminering i 6 § 2 mom. i grundlagen, enligt vilket ingen utan godtagbart skäl får särbehandlas på de särskiljande

RP 39/2019 rd

grunder som anges i bestämmelsen eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Bestämmelsen utgör dock inget hinder för nödvändig positiv särbehandling för att trygga den faktiska jämlikheten, det vill säga åtgärder som förbättrar ställningen och förhållandena för en viss grupp (RP 309/1993 rd). Enligt 6 § 3 mom. i grundlagen ska barn bemötas som jämlika individer och de ska ha rätt till medinflytande enligt sin utvecklingsnivå i frågor som gäller dem själva.

Enligt 19 § 1 mom. i grundlagen har alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv rätt till oundgänglig försörjning och omsorg. Enligt den paragrafens 2 mom. ska var och en genom lag garanteras rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad vid arbetslöshet, sjukdom, arbetsförmåga och under ålderdomen samt vid barnafödelse och förlust av en försörjare. Bestämmelsen förutsätter att lagstiftaren garanterar var och en som behöver grundläggande försörjning en subjektiv rätt till den trygghet som det allmänna genom lag är skyldig att ordna. Den sociala tryggheten är förknippad med vissa sociala risksituationer som nämns i bestämmelsen, men också med respektive lagbestämmelser om bidragskriterier, behovsprövning och procedurer (RP 309/1993 rd, s. 74, GrUU 55/2016 rd, s. 3, GrUU 48/2006 rd, s. 2). Systemen för grundläggande försörjning bör vara så heltäckande att det inte uppstår några marginalgrupper (RP 309/1993 rd, s. 75, GrUU 48/2006 rd, s. 2, GrUU 6/2009 rd, s. 7). Enligt den paragrafens 3 mom. ska det allmänna också stödja familjerna och andra som svarar för omsorgen om barn så att de har möjligheter att trygga barnens välfärd och individuella uppväxt.

I propositionen föreslås det att minimibeloppen av dagpenningförmånerna samt dagpenning och arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa höjs. Dessutom inverkar ändringen på den inkomstrelaterade dagpenningens och altemneringsersättningens belopp. Förutsättningarna för att få förmånerna motsvarar de nuvarande förutsättningarna i lagen och ändringen gäller alla de som är berättigade till dessa förmåner.

Grundlagsutskottet har konstaterat att den grundläggande försörjning som tryggas i 19 § 2 mom. i grundlagen är en mer långtgående trygghet än rätten enligt 1 mom. till oundgänglig försörjning och omsorg. Systemet för tryggad grundläggande försörjning får alltså inte utgöras av den trygghet som i sista hand följer av 1 mom. (bl.a. GrUU 47/2017 rd och GrUU 40/2018 rd). Den föreslagna ändringen stärker den grundläggande tryggheten enligt 19 § 2 mom. i grundlagen och minskar behovet av det utkomststöd som beviljas i sista hand och som hör till området för 19 § 1 mom. i grundlagen.

Genom höjningarna av barnbidraget och underhållsstödet samt höjningen av utkomststödet grunddel för ensamförsörjare förbättras den ekonomiska situationen för de barnfamiljer där det oftast förekommer svårigheter med försörjningen. Genom ändringarna stöds familjernas möjligheter att trygga barnens välfärd och individuella uppväxt och främjas jämlikheten mellan barn i samhället.

Lagförslagen kan således behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 11 kap. 10 § i sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 11 kap. 10 § sådan den lyder i lag 535/2019, som följer:

11 kap.

Beloppet av dagpenningförmånerna

10 §

Sjuk- och föräldradagpenningens samt specialvårdspenningens minimibelopp

Minimibeloppet av sjuk- och föräldradagpenningen samt specialvårdspenningen är 26,62 euro per vardag. Detta belopp justeras med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om folkpensionsindex. Minimibeloppet av dagpenningen motsvarar det poängtal för folkpensionsindexet enligt vilket beloppet av de folkpensioner som betalades ut i januari 2010 räknats ut.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 6 kap. 1 § 1 och 2 mom. och 6 §
samt 14 kap. 1 § 2 mom., sådana de lyder i lag 1049/2013, som följer:

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

1 §

Arbetslöshetsdagpenningens belopp

Grunddagpenningen är 33,33 euro per dag.
Grunddagpenningens förhöjningsdel är 4,74 euro per dag.

6 §

Barnförhöjning

Till en mottagare av arbetslöshetsdagpenning som försörjer barn under 18 år betalas dagpenningen med barnförhöjning, vilken för ett barn är 5,23 euro, för två barn sammanlagt 7,68 euro och för tre eller flera barn sammanlagt 9,90 euro.

14 kap.

Särskilda bestämmelser

1 §

Förhöjning av förmånerna

De belopp som avses i 1 mom. motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket beloppet av de folkpensioner som betalades ut i januari 2019 har beräknats.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagen tillämpas på förmåner som betalas för tiden från och med lagens ikraftträdande.

3.

Lag

om ändring av 7 § i barnbidragslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i barnbidragslagen (796/1992) 7 §, sådan den lyder i lagarna 1111/2014, 1086/2016
och 1142/2017, som följer:

7 §

Barnbidragets storlek

Barnbidraget är 94,88 euro per barn och kalendermånad.

Om en i 6 § avsedd person har rätt att lyfta barnbidrag för flera än ett barn, är barnbidragets belopp för det andra barnet 104,84 euro, för det tredje barnet 133,79 euro, för det fjärde barnet 163,24 euro och för varje påföljande barn 182,69 euro per kalendermånad.

För en ensamförsörjares barn betalas barnbidraget höjt med 63,30 euro per kalendermånad. Med ensamförsörjare avses i denna lag en person som har rätt att lyfta barnbidrag och som i början av betalningsmånaden för barnbidraget inte lever i äktenskap eller som före betalningsmånadens början har flyttat ifrån sin make i syfte att upphöra med samlevnaden. Som ensamförsörjare anses dock inte en person som utan att ingå äktenskap fortgående lever tillsammans med en annan person i gemensamt hushåll under förhållanden av äktenskapsliknande natur.

Om barnet så som avses i 11 § 1 mom. är i anstalts- eller familjevård och barnbidraget betalas till kommunen eller om bidraget med stöd av 12 § 1 mom. betalas till barnet självt, är barnbidraget 94,88 euro per kalendermånad. För barn till ensamförsörjare betalas dock barnbidraget höjt med 63,30 euro per kalendermånad.

Denna lag träder i kraft den

20 .

4.

Lag

om ändring av 9 och 39 § i lagen om underhållsstöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om underhållsstöd (580/2008) 9 § och 39 § 2 mom. som följer:

9 §

Fullt underhållsstöd

Underhållsstödets fulla belopp för ett barn är 165,74 euro per kalendermånad för en underhållsskyldig, om inte något annat föreskrivs nedan.

39 §

Indexbindning

Det belopp av fullt underhållsstöd som anges i 9 § motsvarar det indextal för levnadskostnadsindex (1951:10=100) enligt vilket beloppet av de underhållsstöd som betalades ut i januari 2019 har beräknats i enlighet med lagen om vissa underhållsbidrags bindande vid levnadskostnaderna.

Denna lag träder i kraft den

20 .

5.

Lag

om ändring av 9 § i lagen om utkomststöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomststöd (1412/1997) 9 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1184/2011,
som följer:

9 §

Grunddelens storlek

Grunddelen enligt 1 mom. 1 punkten tillkommer även en förälder som bor tillsammans med sitt barn som fyllt 18 år och varken är gift eller bor under äktenskapsliknande förhållanden enligt 3 § 1 mom. Till en ensamförsörjare betalas grunddelen för en ensamstående förhöjd med 14 procent.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 7 oktober 2019

Statsminister

Antti Rinne

Social- och hälsovårdsminister Aino-Kaisa Pekonen

1.

Lag

om ändring av 11 kap. 10 § i sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 11 kap. 10 § sådan den lyder i lag 535/2019, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

11 kap.

Beloppet av dagpenningsförmånerna

Beloppet av dagpenningsförmånerna

10 §

10 §

Sjuk- och föräldradagpenningens samt specialvårdspenningens minimibelopp

Sjuk- och föräldradagpenningens samt specialvårdspenningens minimibelopp

Minimibeloppet av sjuk- och föräldradagpenningen samt specialvårdspenningen är 25,88 euro per vardag. Detta belopp justeras på det sätt som föreskrivs i lagen om folkpensionsindex. Minimibeloppet av dagpenningen motsvarar det poängtal för folkpensionsindexet enligt vilket beloppet av de folkpensioner som betalades ut i januari 2010 har räknats ut.

Minimibeloppet av sjuk- och föräldradagpenningen samt specialvårdspenningen är 26,62 euro per vardag. Detta belopp justeras med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om folkpensionsindex. Minimibeloppet av dagpenningen motsvarar det poängtal för folkpensionsindexet enligt vilket beloppet av de folkpensioner som betalades ut i januari 2010 räknats ut.

Denna lag träder i kraft den

20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 6 kap. 1 § 1 och 2 mom. och 6 §
samt 14 kap. 1 § 2 mom., sådana de lyder i lag 1049/2013, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

6 kap.

**Arbetslöshetsdagpenningens belopp och
varaktighet**

**Arbetslöshetsdagpenningens belopp och
varaktighet**

1 §

1 §

Arbetslöshetsdagpenningens belopp

Arbetslöshetsdagpenningens belopp

Grunddagpenningen är 31,33 euro per dag.
Grunddagpenningens förhöjningsdel är
4,59 euro per dag.

Grunddagpenningen är 33,33 euro per dag.
Grunddagpenningens förhöjningsdel är
4,74 euro per dag.

6 §

6 §

Barnförhöjning

Barnförhöjning

Till en mottagare av arbetslöshetsdagpenning som försörjer barn under 18 år betalas dagpenningen med barnförhöjning, vilken för ett barn är 5,06 euro, för två barn sammanlagt 7,43 euro och för tre eller flera barn sammanlagt 9,58 euro.

Till en mottagare av arbetslöshetsdagpenning som försörjer barn under 18 år betalas dagpenningen med barnförhöjning, vilken för ett barn är 5,23 euro, för två barn sammanlagt 7,68 euro och för tre eller flera barn sammanlagt 9,90 euro.

RP 39/2019 rd

Gällande lydelse

14 kap.

Särskilda bestämmelser

1 §

Förhöjning av förmånerna

De belopp som avses i 1 mom. motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket beloppet av de folkpensioner som betalades ut i januari 2012 har beräknats.

Föreslagen lydelse

14 kap.

Särskilda bestämmelser

1 §

Förhöjning av förmånerna

De belopp som avses i 1 mom. motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket beloppet av de folkpensioner som betalades ut i januari 2019 har beräknats.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagen tillämpas på förmåner som betalas
för tiden från och med lagens ikraftträdande.*

3.

Lag

om ändring av 7 § i barnbidragslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i barnbidragslagen (796/1992) 7 §, sådan den lyder i lagarna 1111/2014, 1086/2016
och 1142/2017, som följer:

Gällande lydelse

7 §

Barnbidragets storlek

Barnbidraget är 94,88 euro per barn och kalendermånad.

Om en i 6 § avsedd person har rätt att lyfta barnbidrag för flera än ett barn, är barnbidragets belopp för det andra barnet 104,84 euro, för det tredje barnet 133,79 euro, för det fjärde barnet 153,24 euro och för varje påföljande barn 172,69 euro per kalendermånad.

För en ensamförsörjares barn betalas barnbidraget höjt med 53,30 euro per kalendermånad. Med ensamförsörjare avses i denna lag en person som har rätt att lyfta barnbidrag och som i början av betalningsmånaden för barnbidraget inte lever i äktenskap eller som före betalningsmånadens början har flyttat ifrån sin make i syfte att upphöra med samlevnaden. Som ensamförsörjare anses dock inte en person som utan att ingå äktenskap fortgående lever tillsammans med en annan person i gemensamt hushåll under förhållanden av äktenskapsliknande natur.

Om barnet så som avses i 11 § 1 mom. är i anstalts- eller familjevård och barnbidraget betalas till kommunen eller om bidraget med stöd av 12 § 1 mom. betalas till barnet självt, är barnbidraget 94,88 euro per kalendermånad. För barn till ensamförsörjare betalas dock barnbidraget höjt med 53,30 euro per kalendermånad.

Föreslagen lydelse

7 §

Barnbidragets storlek

Barnbidraget är 94,88 euro per barn och kalendermånad.

Om en i 6 § avsedd person har rätt att lyfta barnbidrag för flera än ett barn, är barnbidragets belopp för det andra barnet 104,84 euro, för det tredje barnet 133,79 euro, för det fjärde barnet 163,24 euro och för varje påföljande barn 182,69 euro per kalendermånad.

För en ensamförsörjares barn betalas barnbidraget höjt med 63,30 euro per kalendermånad. Med ensamförsörjare avses i denna lag en person som har rätt att lyfta barnbidrag och som i början av betalningsmånaden för barnbidraget inte lever i äktenskap eller som före betalningsmånadens början har flyttat ifrån sin make i syfte att upphöra med samlevnaden. Som ensamförsörjare anses dock inte en person som utan att ingå äktenskap fortgående lever tillsammans med en annan person i gemensamt hushåll under förhållanden av äktenskapsliknande natur.

Om barnet så som avses i 11 § 1 mom. är i anstalts- eller familjevård och barnbidraget betalas till kommunen eller om bidraget med stöd av 12 § 1 mom. betalas till barnet självt, är barnbidraget 94,88 euro per kalendermånad. För barn till ensamförsörjare betalas dock barnbidraget höjt med 63,30 euro per kalendermånad.

RP 39/2019 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

4.

Lag

om ändring av 9 och 39 § i lagen om underhållsstöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om underhållsstöd (580/2008) 9 § och 39 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

9 §

Fullt underhållsstöd

Fullt underhållsstöd

Underhållsstödets fulla belopp för ett barn är 129,91 euro per kalendermånad för en underhållsskyldig, om inte något annat föreskrivs nedan.

Underhållsstödets fulla belopp för ett barn är 165,74 euro per kalendermånad för en underhållsskyldig, om inte något annat föreskrivs nedan.

39 §

39 §

Indexbindning

Indexbindning

Det belopp av fullt underhållsstöd som anges i 9 § motsvarar det indextal för levnadskostnadsindex (1938:8–1939:7=100) enligt vilket beloppet av de underhållsstöd som betalades ut i januari 2007 har beräknats i enlighet med lagen om vissa underhållsbidrags bindande vid levnadskostnaderna (660/1966).

Det belopp av fullt underhållsstöd som anges i 9 § motsvarar det indextal för levnadskostnadsindex (1951:10=100) enligt vilket beloppet av de underhållsstöd som betalades ut i januari 2019 har beräknats i enlighet med lagen om vissa underhållsbidrags bindande vid levnadskostnaderna.

Denna lag träder i kraft den

20 .

5.

Lag

om ändring av 9 § i lagen om utkomststöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomststöd (1412/1997) 9 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1184/2011,
som följer:

Gällande lydelse

9 §

Grunddelens storlek

Grunddelen enligt 1 mom. 1 punkten tillkommer även en förälder som bor tillsammans med sitt barn som fyllt 18 år och inte är gift eller bor under äktenskapsliknande förhållanden enligt 3 § 1 mom. i denna lag. Till en ensamförsörjare betalas grunddelen för en ensamstående förhöjd med 10 procent.

Föreslagen lydelse

9 §

Grunddelens storlek

Grunddelen enligt 1 mom. 1 punkten tillkommer även en förälder som bor tillsammans med sitt barn som fyllt 18 år och varken är gift eller bor under äktenskapsliknande förhållanden enligt 3 § 1 mom. Till en ensamförsörjare betalas grunddelen för en ensamstående förhöjd med 14 procent.

Denna lag träder i kraft den

20 .